

Horsens Folkeblad

For 100 år siden

Ny Havnegade har jubilæum

"I Gaar samledes paa Hejmdal en større Kreds af Mænd, væsentligst Arbejdere, der ikke har kunnet komme med blandt de skatteydende Borgere. Mødet var sammenkaldt af et ved et tidligere Møde nedsat Udvalg, som skulde forberede Kjøb og Udstykning af den saakaldte Linnemanns Toft, der ligger umiddelbart ved Byen."

Horsens Folkeblad 10. marts 1890 - for nøjagtig 100 år siden. »Et stort Arbejderforetagende« står der som overskrift på artiklen, der beretter om stiftelsen af Have- og Bygge-Andelsselskabet. Den forening, som lagde grunden til bebyggelsen i Ny Havnegade.

Fra midten af 1800-tallet udviklede industrien sig med stor hast, ikke mindst i Horsens. Det medførte behov for flere arbejderboliger. De første mange år var det private bygherrer, som stod for opførelsen. Men i 1871 kom den første boligforening i gang, Horsens Arbejdernes Byggeforening. Senere kom flere selskaber til.

Have- og Bygge-Andelsselskabet var det største af disse selskaber. Redaktør Emil Bojsen, Horsens Folkeblad, var en af initiativtagerne. Selskabet købte det store areal ved Sundvej, som gik under navnet Linnemanns Toft, og her blev der udstykket 156 parceller.

Det kostede 20 kr. årligt at være medlem. Til gengæld fik man rådighed over en parcel, der f.eks. kunne bruges som kolonihave. Når man via kontingentet havde betalt hele grundens pris, fik man den overdraget og kunne bygge. Byggeriet skulle dog godkendes af foreningens bestyrelse, og der var klare regler om, at der skulle være bl.a. forhave. På den led fik husene i Ny Havnegade deres fælles præg.

»Gaar alt, som det skal, vil der om nogle Aar paa Byens smukkeste Mark, lige over for Byens offentlige Anlæg Karoline-Amalielund, opstå et mægtigt Arbejderkvarter, hvor hver Mand har sit lille Hus og sin lille Have til egen Benyttelse,« skrev Horsens Folkeblad for 100 år siden.

Og alt gik, som det skulle. Nogle af byggeforeningens medlemmer havde penge til med det samme at betale den fulde pris - 250 kr. - for en grund, og allerede i 1890 blev de første huse opført, og i de følgende år blev der bygget næsten konstant. I 1908 var 131 huse opført, mens 25 parceller var ubebyggede, fortælles det i »Industrialiseringen i Horsens 1850-1900« - et lokalt undervisningsmateriale fra 1983, hvorfra oplysningerne om historien bag Ny Havnegade er hentet. (ch-r)

Ny Havnegade fotograferet omkring århundredeskiltet. Ståturen af Emil Bojsen, som dengang stod midt i gaden, er nu flyttet til Lunden. hvorfra den kendte redaktør kan skue ned over den gade, han var med til at grundlægge.

Ny Havnegade